

Γ Ε Ω Ρ Γ Ι Κ Ε Σ Π Ρ Ο Ε Ι Δ Ο Π Ο Ι Η Σ Ε Ι Σ

ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ * ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΦΥΤΩΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ**

**Ταχ. Δ/νση: Τορούτζια-Νικολαΐδη
Τ.Κ. 38334 Βόλος**

Τηλέφωνο: 24210 66525

Fax: 24210 69545

e- mail: fyto12@otenet.gr

Πληροφορίες: Msc Ι. Παππά, Δρ.Θ. Μόσχος

Η αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων:

- βλάπτει την υγεία των καταναλωτών
- επιβαρύνει το περιβάλλον
- αυξάνει το κόστος παραγωγής

ΑΚΡΟΔΡΥΑ No 2 / 14-3-2014.

ΦΙΣΤΙΚΙΑ

ΓΕΝΙΚΑ

Η καλλιέργεια της Φιστικιάς βρίσκεται αυτή τη περίοδο στο στάδιο του ληθάργου. Οι καλλιεργητικές εργασίες που συνιστώνται, περιλαμβάνουν τον καθαρισμό των δένδρων από προσβεβλημένα ή ξερά κλαδιά και τη συλλογή των σάπιων ή μουμιοποιημένων καρπών, τα οποία στην συνέχεια θα πρέπει να απομακρύνονται από το δενδροκομείο ή να καίγονται.

Οι επεμβάσεις που προτείνονται παρακάτω αποβλέπουν στην σημαντική μείωση του πληθυσμού των διαχειμαζουσών μορφών εντομολογικών εχθρών καθώς και στο δραστικό περιορισμό μυκητολογικών, βακτηριολογικών και άλλων ασθενειών. Επιπλέον, προτείνονται καλλιεργητικά μέτρα για την αποφυγή εμφάνισης εχθρών και ασθενειών ή τον περιορισμό της εξάπλωσής τους τόσο σε εγκαταστημένα δενδροκομεία όσο και σε υπό εγκατάσταση.

ΕΥΡΥΤΟΜΟ (*Eurytoma plotnikovi*).

Το έντομο αυτό θεωρείται ο σπουδαιότερος εχθρός του φιστικιού και διαχειμάζει ως ώριμη προνύμφη μέσα στους μουμιοποιημένους καρπούς πάνω στο δένδρο ή πάνω στο έδαφος. Για την μείωση του πληθυσμού του εντόμου που διαχειμάζει, προτείνεται η συλλογή των μουμιοποιημένων καρπών και απομάκρυνσή τους από το δενδροκομείο.

ΣΚΟΛΥΤΗΣ (*Acrantus vestitus*)

Είναι το κυριότερο ξυλοφάγο έντομο της φιστικιάς. Διαχειμάζει στις στοές ωοτοκίας που έχει κατασκευάσει μέσα σε ξερά κλαδιά. Τον Απρίλιο βγαίνει από τις στοές και προσβάλλει καταστρέφει τους οφθαλμούς, καθώς και τη νεαρή βλάστηση, ορύσσοντας στοές διατροφής.

Για την μείωση του πληθυσμού του εντόμου που διαχειμάζει κρίνεται απαραίτητη η άμεση απομάκρυνση από τα δένδρα όλων των ξερών και των εξασθενημένων κλάδων. Τα κλαδιά που προέρχονται από το κλάδεμα και το καθαρισμό δένδρων θα πρέπει να καταστρέφονται, διότι χρησιμεύουν στην ωοτοκία των εντόμων. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να εφαρμόζονται από όλους τους καλλιεργητές μιας περιοχής, για να μην μεταναστεύουν τα έντομα από τα προσβεβλημένα δενδροκομεία στα απρόσβλητα

ΒΟΤΡΥΟΣΦΑΙΡΙΑ: Η ασθένεια οφείλεται στο μύκητα *Botryosphaeria dothidea* και προκαλεί κηλιδώσεις και ξήρανση καρπών, ταξικαρπιών, φύλλων, οφθαλμών και νεαρών βλαστών. Σε βλαστούς μεγαλύτερης ηλικίας σχηματίζει έλκη. Το παθογόνο διαχειμάζει στα ρητιδώματα του καρμού, στα έλκη και στα προσβεβλημένα από την προηγούμενη καλλιεργητική περίοδο ξερά φυτικά μέρη της φιστικιάς (ταξικαρπίες, κλαδίσκοι, φύλλα, οφθαλμοί) που παραμένουν στο φιστικεώνα. Η ανάπτυξή του ευνοείται από υψηλή υγρασία και θερμοκρασία άνω των 30°C

Για να μειωθεί ο πληθυσμός των μολυσμάτων που θα προσβάλλουν την νεαρή βλάστηση, θα πρέπει να ακολουθηθούν τα παρακάτω μέτρα:

Ξερή ταξικαρπία φιστικιών λόγω προσβολής από βοτρυοσφαίρια

1. Καλός καθαρισμός των δένδρων από ξερούς βλαστούς και μουμιοποιημένους καρπούς κατά το κλάδεμα και απομάκρυνσή τους ή καύση τους.
2. Απομάκρυνση των ξερών πεσμένων στο έδαφος φύλλων ή ενσωμάτωσή τους στο έδαφος με ελαφρύ φρεζάρισμα. Το μέτρο αυτό θα βοηθήσει και στην αντιμετώπιση της Σεπτορίωσης.
3. Λήψη μέτρων ώστε να μειωθεί το ποσοστό υγρασίας του αέρα κατά την θερινή περίοδο. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνεται το κλάδεμα των δένδρων με τρόπο ώστε να ευνοείται η καλή κυκλοφορία του αέρα καθώς και η εγκατάσταση δικτύου άρδευσης με σταγόνα.

ΦΥΤΟΦΘΟΡΑ Ή ΚΟΜΜΙΩΣΗ: Θεωρείται ως μία από τις σοβαρότερες μυκητολογικές ασθένειες της φιστικιάς. Οι μύκητες του γένους *Phytophthora* ζούν στα πρώτα εκατοστά του εδάφους, προσβάλλουν και νεκρώνουν τον φλοιό και το κάμβιο στην περιοχή του λαιμού και πάνω από το σημείο εμβολιασμού, ενώ οι ρίζες (υποκείμενο) παραμένουν άθικτες. Η προσβολή συνοδεύεται από άφθονη έκκριση κόμμεος στην προσβεβλημένη περιοχή, που συχνά φθάνει μέχρι το χώμα και γύρω από τη βάση του δένδρου. Η ασθένεια ανάλογα με την έκταση προσβολής προκαλεί χλώρωση, που εξελίσσεται σε φυλλόπτωση και τελικώς σε ξήρανση κλάδων ή και ολόκληρων δένδρων. Τα καλλιεργητικά μέτρα που μπορούν να ληφθούν για την προστασία των δένδρων απ' την ασθένεια είναι τα εξής:

1) Το πλέον αποτελεσματικό μέτρο είναι ο εμβολιασμός της φιστικιάς πάνω στην ανθεκτική στην ασθένεια τσικουδιά. Ο εμβολιασμός πρέπει να γίνεται σε ύψος 50-70 εκ. από το έδαφος, ώστε να μην φθάνουν το νερό και οι σταγόνες βροχής από το έδαφος στο εμβόλιο. Για προστασία από μολύνσεις στην περίπτωση που το σημείο εμβολιασμού είναι χαμηλά ή και κάτω από την επιφάνεια του εδάφους, συνιστάται η επάλειψη του κορμού με βορδιγάλειο πάστα, το φθινόπωρο και νωρίς την άνοιξη, σε ύψος μέχρι και ένα μέτρο από την επιφάνεια του εδάφους και λίγο κάτω από αυτή.

2) Κατά το πότισμα θα πρέπει να αποφεύγεται η διαβροχή του κορμού του δένδρου και να μη βρίσκεται αυτός σε υγρό περιβάλλον. Επίσης, πρέπει να αποφεύγεται η συσσώρευση χύματος στη βάση του κορμού και επιβάλλεται η καλή αποστράγγιση του δενδροκομείου.

3) Η αυτοφυής βλάστηση γύρω από τον κορμό των δένδρων πρέπει να καταστρέφεται, για να μη διατηρείται υψηλή υγρασία γύρω από τον λαιμό.

4) Τα ξερά ή έντονα προσβεβλημένα δένδρα πρέπει να εκριζώνονται και να απομακρύνονται άμεσα από το δενδροκομείο μαζί με τις ρίζες

5) Τα ύποπτα προσβολής δένδρα πρέπει να ξελακώνονται και να εξετάζονται στην περιοχή του λαιμού για την ύπαρξη προσβολής. Στην περίπτωση που μέρος μόνο του λαιμού φέρει προσβολή, συστήνεται η αφαίρεση του μεταχρωματισμένου φλοιού και καμβίου, μαζί με ζώνη 2 εκ. από τους γύρω υγιείς ιστούς. Ακολουθεί απολύμανση των πληγών με βορδιγάλειο πάστα και μετά το στέγνωμα αυτής, συστήνεται επάλειψη με ένα προστατευτικό πληγών.

ΑΔΡΟΜΥΚΩΣΗ Είναι η πιο διαδεδομένη ασθένεια της φιστικιάς στην Ελλάδα και οφείλεται στο μύκητα *Verticillium dahliae*. Ανάλογα με την ηλικία του δένδρου, την έκταση και την ένταση της προσβολής, ο εδαφοπαθογόνος αυτός μύκητας προκαλεί ξηράνσεις κλάδων και βραχιόνων (ημιπληγία) ή καθολική και απότομη ξήρανση ολόκληρου του δένδρου (αποπληξία). Το σύμπτωμα της ημιπληγίας εμφανίζεται πολλές φορές και στα φύλλα, με τη μορφή της ξήρανσης μέρους του ελάσματος από την μία πλευρά του κεντρικού νεύρου. Τα ξερά φύλλα παραμένουν στους προσβεβλημένους κλάδους.

Τα μέτρα αντιμετώπισης της ασθένειας είναι προληπτικά και κυρίως καλλιεργητικά.

1) Χρησιμοποίηση υγιούς πολλαπλασιαστικού υλικού, από φυτώρια που δεν παρουσιάζουν την ασθένεια.

2) Αποφυγή εγκατάστασης δενδροκομείων σε αγρούς που έχουν καλλιεργηθεί κατά το παρελθόν με ξενιστές ευπαθείς στην ασθένεια.

3) Αποφυγή συγκαλλιέργειας με ευπαθείς ξενιστές.

4) Αποφυγή συχνών και βαθιών φρεζαρισμάτων που πληγώνουν τις ρίζες και ευνοούν την μόλυνση.

5) Καταπολέμηση των ζιζανίων είτε χημικά, είτε με ελαφρύ φρεζάρισμα και ενσωμάτωση αυτών στο έδαφος.

6) Αποφυγή ποτίσματος με το σύστημα των αυλακιών, που ευνοεί τη μεταφορά των μολυσμάτων και χρήση στάγδην άρδευσης.

7) Στις περιπτώσεις εκδήλωσης συμπτωμάτων, πρέπει να γίνεται αφαίρεση των προσβεβλημένων κλάδων σε απόσταση 20-30-εκ. πέρα από το σημείο μαρασμού και καταστροφή με φωτιά.

8) Απομάκρυνση των αποξηραμένων δένδρων κατά το δυνατόν με όλο το ριζικό σύστημα.

9) Η εφαρμογή της μεθόδου της ηλιοαπολύμανσης έδωσε ικανοποιητικά αποτελέσματα, αλλά όχι σε χαλικώδη εδάφη.

Οι φωτογραφίες που παρουσιάζονται στο δελτίο είναι ενδεικτικές για την περιγραφή του εχθρού ή της ασθένειας. Σε καμία περίπτωση δεν αποτελούν διαγνωστικό εργαλείο. Για ασφαλή διάγνωση να απευθύνεστε στην Υπηρεσία μας καθώς και στους γεωπόνους της περιοχής σας.

- **Ακολουθείτε πιστά τις οδηγίες χρήσεως των φυτοπροστατευτικών προϊόντων**
- **Όλα τα δελτία μας υπάρχουν στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγρ. Ανάπτυξης & Τροφίμων στο διαδίκτυο www.minagric.gr.**
- **Οι παραγωγοί που ενδιαφέρονται να λαμβάνουν τις γεωργικές προειδοποιήσεις για τα ακρόδυνα, παρακαλούνται να το δηλώσουν με ηλεκτρονικό μήνυμα προς την Υπηρεσία μας, στη διεύθυνση: fyto12@otenet.gr**

Ο Προϊστάμενος Δ/νσης α.α.

Λύκας Δημήτρης